

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. In mortali versantur crimine, qui leviter, temerè, absque justa
necessitate, vel utilitate, ex prava consuetudine jurant, nec
consuetudinem illam corrigere pro virili curant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

solvendi sunt ab illius observantia juramenti: cum illicitum sit, & contrarium rationi; in-juncta tamen eis, de hoc quod male juraverant, poenitentia competentis.

CAPUT XII.

In mortali versantur crimine, qui leviter, te-merè, absque justa necessitate, vel utilitate, ex-prava consuetudine jurant, nec consuetudi-nem illam corrigere pro virili curant.

111 **I**Ta Soto de abusu juramenti c. 12. ubi do-cet consuetudinem jurandi esse mortalem, etiam in eo qui non habet consuetudinem men-tiendi, si seriò non allaboret ad consuetudi-nem illam corrigendam. Propositum etiam ca-vendi ab affectu jurandi, illi necessarium esse ad salutem, qui non est vitio mentiendi corruptus. Nam sicut in multiloquio pericu-lum conflatur mentiendi venialiter; ita in fre-quentatione jurandi periculum existit men-tiendi cum juramento, quod semper est mor-tale. Qui enim amat periculum, peribit in illo. Et ideo qui ex dicta consuetudine inadvertenter jurat fallum, à mortali non excusatur, juxta Navarrum, Medinam, Sylviu. Quia juramenta illa falsa ipsi voluntaria sunt in con-suetudine illa, eo ipso voluntaria, quo non studet, nec pro virili curat eam emendare.

112 Et hoc est quod divina Scriptura Eccli. 23. docet his verbis: *Jurationem cave, quantum potes. Melius quippe nec verum juratur, quia juran-di consuetudine & in perjurium sepe caditur, & semper perjurio propinquatur.* Et serm. 180. aliàs 28. de verb. Apost. c. 9. exponens ista Apostoli verba: *Ante omnia nolite jurare, hoc ideo Apostolum dixisse ait, ut Christianos à jurandi consuetudine cohiberet: Quid est, ante omnia? Ante omnia vigila, ante om-nia intentus esto. Juravimus & nos passim habui-mus istam veterissimam jurandi consuetudinem, & mortiferam. Dico charitati vestrae, ex quo Deo servire cepimus, & quantum malum sit in perjurio vidimus, timuimus vehementer, & ve-ternotissimam consuetudinem timore franavimus. Franastra restringitur, restricta languescit, lan-guescens emoritur, & male consuetudini bona succedit. Aut Christus: „ Sit in ore vestro, „ est, est; non, non: quod autem amplius est, „ à malo est. „ . . . Sed tamen aliud habet hu-mana, pessima consuetudo. Et cum tibi creditur, juras; & cum nemo exigit, juras; & horrenti-*

Tom. II.

bus hominibus juras. . . . Istam ergo consuetudinem quotidianam, crebram, sine causa, nullo ex-torquente, nullo de tuis verbis dubitante, ju-randi, avertite à vobis, amputate à linguis ve-stris, circumcidite ab ore vestro. . . . Quid est, ante omnia? Prae ceteris cautus esto, plus ad hoc intentus esto quam ad alia. Major consue-tudo majorem intentionem (id est magis solli-citam curam & conatum) flagitat, non levis rei consuetudo. . . . Lingua facilitatem habet mo-tus, in udo posita est, facile in lubrico labitur. Quando illa cuius & facilis movetur, tunc tu adversus illam fixus esto. Domabis, si vigilabis, vigilabis, si timebis, timebis, si te Christianum esse cogitaveris. . . . Non fiat hodie, pigrius sit cras. Si & cras factum non fuerit, minus laborat qui custodit; adjuvatur enim consuetudine superio-ris diei. Et rursus consuetudo illa ab ipso ferm. 116. inter novos, vocatur mortifera jurandi consuetudo.

Similiter, ante Augustinum, D. Ambrosius 114 l. de exhortatione virginitatis c. 11. *Quid nos Scriptura admoneat, consideremus; non juran-dum facile, quia plerumque multi casus acci-dunt. . . . Qui jurat, aliquando necesse est inci-dat in perjurium: quia omnis homo mendax. Noli ergo jurare, ne incipias pejerare.*

Innocentius III. cap. est Christus de jure-115 jurando: *Quaedam prohibentur, quia per se mala sunt, ut furtum, &c. Quaedam verò pro-hibentur ex causa, non quia per se mala sunt, sed quia si fiant frequenter, & multum, ex his mala sequuntur. . . . Sic juramentum per se quidem malum non est, cum sit confirmatio ve-ritatis; sed tamen prohibetur ex causa, quoniam ex frequentis & incauta juratione perju-rium sepe contingit.*

Accedit, quòd etiam supposito quòd ali-116 quis solitus esset dumtaxat verum jurare, sup-posito etiam quòd singulae jurationes per se non excederent culpam venialem; assidue tamen, absque necessitate & utilitate, absque etiam pietate & reverentia Deum in rebus levissimis testem appellare, & non curare ma-lam istam consuetudinem emendare, Deo videatur graviter displicere, & quemdam ip-sius contemptum praese ferre, ut bene Boudartius hic: sicut (inquit) semel aut iterum Principis auctoritatem in rebus levissimis in-terponere, potest esse leve; si quis verò assi-due, & quacumque etiam levissimà occasione auctoritatem ipsius interponeret, meritò Prin-cipem graviter offenderet. Unde videtur, & sine dubio tutius est dicere, praedictam con-suetudinem etiam sub mortali esse abdicandam. Huc usque Boudartius.

Ex his sequitur 1º. Confessarium, eos qui 117 jurandi consuetudine implicantur, absolvere non debere, nisi vel pravam illam mortife-ramque consuetudinem exuerint, vel saltem viderit eos pro virili contra eam luctari, & ad eam extirpandam seriò allaborare. Quem in finem S. Carolus Borromæus A&C. Eccles. Mediol. p. 4. monet talibus consuetudinariis

injungenda à Confessario remedia, ut immediate post lapsum in talem jurationem faciant aliquam pœnitentiam, v. g. terram deosculando, elemosynam aliquam elargiendo, talem vel talem orationem faciendo, &c. S. verò Chrysostomus homil. 7. ad popul. Antioch. *Cum videris (inquit) teipsum, vel aliam quemque, vel servorum, vel filiorum, vel uxorem, hoc malo captos, & continue commonescitos, neque correctos, jube non pranos cubare. . . . Talia enim sunt spiritualia, & lucrum facientia, & celeberrimam correctionem. Lingua enim continue tribulata, vel nemine commoneute sufficientem capit admonitionem, à suis compressa, à fame angustata. Homiliâ verò 19. ad eundem, aliud suggerit remedium: Exurgens (inquit) è lecto, & domum tuam egrediens, hanc Evangelii legem repete, videlicet: „ Ego autem dico vobis non omnino jurare, „ & eris idonea tibi disciplina verbum illud.*

18 Collige 2°. profus improbandas esse sequentes opiniones noviorum Casuistarum. 1^a. *Qui ex inveterata consuetudine velut quodam necessario impetu . . . materiales blasphemias profert, vel perjuria, tunc non peccat.* Layman. l. 1. tr. 2. c. 4.

2^a. *Probabilius est, perjurium, ob consuetudinem pejerandi, non esse peccatum mortale speciale, quando est cum inadvertentia naturalis . . . etiamsi operans sit cum habituali affectu ad peccatum . . . nec refert quod inadvertentia oritur ex prava consuetudine aut passione: quia tam passio, quam consuetudo, tollit actualem usum rationis, qui necessarius est ad peccatum mortale.* Filiutius tr. 27. c. 11. n. 318. refert Suarez.

3^a. *An sit verò peccatum, quando vides consummatam esse consuetudinem, & advertis gravitatem, & periculum ejus? dubium esse potest. Sed etiamsi dicatur tunc esse, nisi detestetur; non tamen postea, quando quis non advertit, de novo peccat. Ideo diximus non esse peccatum speciale. Ibidem.*

4^a. *Qui ex inveterata consuetudine inadvertenter jurat falsum, licet videatur obligari ad consuetudinem confitentiam, tamen communiter excusetur . . . Quia communiter nemo advertit ad obligationem, quam habet, illam consuetudinem propter eam rationem extirpandi, ne scilicet sua consuetudo sit causa proxima prædicti materialis mali. Et consequenter cum excusetur à peccato, excusabitur à confessione.* Tamburinus Method. Confess. l. 2. c. 3. §. 3. n. 23. aiens idem dicendum de cæteris peccatis blasphemandi, occidendi, vulnerandi, &c.

5^a. *Non tenentur sub mortali peccato conari ad extirpandam consuetudinem, quoties occurrat inadvertentia istius consuetudinis. Idem l. 3. in Decal. c. 1. §. 5.*

6^a. *Juramenta prolata sine advertentia formali, & per se sufficiente ad peccatum mortale, non sunt in se novum ac proprium & speciale peccatum, propter solam jurandi consuetudinem, qualiscumque sit illa, etsi nondum re-*

tractata; sed tota malitia est in causa, atque ita, ut sint peccata lehalia, exigitur talis advertentia, qualis necessaria est in homine non sic ad jurandum assueti. Sanchez l. 3. c. 5. n. 28. & seqq. Unde c. 8. n. 5. concludit cum Suarez, non esse necessarium juramenta taliter indeliberata confiteri. Vide quæ hac de re dixi tom. 1. l. 10. p. 5. n. 143.

CAPUT XIII.

Secundo præcepto non solum prohibetur juramentum temerarium & perjurium, sed & in vanum assumere sanctissimum Dei nomen, vel etiam sanctissimum nomen Jesu, Maria, &c.

Theodoretus interrogat. 41. in Exodum, 119 *sententiam hujus præcepti: Non assumes nomen Dei in vanum, explicans: Quidam (ait) prohiberi dicunt, ne quis res vanas, hoc est idola, nomine Dei vocet. Alii, ne quis jurando memetur. Ego autem puto, divinam legem statueri, ne quis nomen Dei pronuntiet sine aliqua ratione, aut docendi, aut orandi, aut necessaria cujuspiam occasionis. Solent enim nonnulli, etiam ludentes, & ridentes, ut incidit, reverendum Dei nomen lingua proferre. Hoc arbitror divinâ lege prohiberi. Si enim consueverint multi pretiosorem vestem diebus festis reservare; multo magis divinum nomen precibus, atque docendi officio æquum est consecrare.*

Dei ergo nomen sine pietate & reverentia 120 non proferendum. Si enim qui diligunt Regem, de ipso sine affectu reverentiali non loquantur; multo minus homo Christianus, qui Deum super omnia diligere honorareque debet, nomen ipsius sine affectu pietatis & reverentia debet usurpare. Qua in re Christianis ruborem injicere debet exemplum Judæorum, qui erga sanctum Dei nomen Jehova, seu Tetragrammaton, tantam habebant reverentiam, ut illud ne maxima quidem cum reverentia auderent pronuntiare. Et nos non pudet sanctissimum nomen Jesu (cælitus illi datum, ut in eo flectatur omne genu, cælestium, terrestrium, & infernorum) sine reverentia pronuntiare. Peccabant quidem Judæi illi quodammodo per excessum; sed nos per tantum defectum, ut etiam in occasionibus vanis, & profanis, reverendissimum illud nomen usurpemus. Nominatio Dei (ait Spiritus sanctus Eccli. 15.) non sit assidua in ore tuo. Nec solent homines ea quæ apud ipsos in pretio sunt, v. g. vasa aurea & argentea, ad viles usus applicare; & nos sacratissima nomina Jesu & Maria, sicut & divina verba Scripturæ sacræ, pretiosiora super aurum, & lapidem pretiosum multum, ad nugatoria & vilissima applicare non veremur; & quod pejus est, in impatientia nostra, & in ira exclamare, *ò Deus! solves mihi, &c.* In qualibet etiam admiratione, quali in signum illius, dicere, *Deus, Jesu, quid est hoc!* Et quod iterum pejus est, vinum gustantes, dum sapit, exclamant: *Diabole, quam bonum!* dum